

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS TAUTYBĖS IR KALBOS PAGRINDAIS *BODY CONTROL* PILATESO TRENIRUOČIŲ IR SVEIKATINGUMO STUDIJOS SKELBIAMOJE INFORMACIJOJE APIE TEIKIAMAS PASLAUGAS TYRIMO

2019-02-04 Nr. (18)SN-220)SP-16

Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba (toliau – Tarnyba) 2018 m. gruodžio 14 d. gavo pareiškėjos (pareiškėjos duomenys Tarnybai žinomi; toliau – Pareiškėja) skundą, kuriame teigiama, kad 2018 m. gruodžio 3 d. elektroniniu paštu gautas kvietimas į „Body Control“ pilateso treniruočių ir sveikatingumo studijos (toliau – Studija) gimtadienio šventę (toliau – Kvietimas). Kvietime nurodyta, kad treniruotėms lietuvių kalba taikoma 25 proc. nuolaida. Pareiškėja lanko treniruotes rusų kalba, kurioms nėra taikoma nuolaida, todėl ji jaučiasi diskriminuojama tautybės ir kalbos pagrindais.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

2018 m. gruodžio 17 d. Tarnybos atstovas kreipėsi į Studijos vadovą telefonu dėl Kvietime nurodytų paslaugų teikimo sąlygų. Buvo prašoma suteikti informaciją: kodėl nuolaidos taikomos tik treniruotėms lietuvių kalba; ar į šias treniruotes gali registruotis ne lietuvių tautybės asmenys; bei informuoti apie kitus faktus, susijusius su Kvietime nurodytos informacijos galimu prieštaravimu Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo nuostatoms.

Studijos vadovas telefonu paaiškino, jog į visas treniruotes, nesvarbu kokia kalba jos vedamos, gali registruotis asmenys nepriklausomai nuo jų tautybės ir to, kokia kalba jie kalba. Žmonės patys pasirenka treniruočių pobūdį, laiką ir trenerius. Studijoje dirba viena trenerė, kuri treniruočių metu kalba rusų kalba. Teikiamų paslaugų įkainius nustato konkrečias treniruotes vedantis treneris. Rusų

kalba treniruotes vedanti trenerė nesutiko savo treniruotėms taikyti nuolaidą, todėl Kvietime buvo nurodyta, jog nuolaidos yra taikomos tik treniruotėms lietuvių kalba. Studijos vadovas taip pat pažymėjo, kad treniruotes tiek rusų kalba, tiek ir lietuvių kalba lanko įvairių tautybių asmenys; pagrindinis kriterijus, kuris lemia treniruočių pasirinkimą, yra treniruočių pobūdis (pilatesas, joga ir pan.), treneris bei treniruočių laikas, o ne kalba, kuria kalba treneris.

Telefoninio pokalbio metu Studijos vadovas pranešė, jog Kvietimo turinys bus pakeistas, nurodant, jog nuolaidos bus taikomos tik tam tikrų trenerių vedamoms treniruotėms.

2018 m. gruodžio 14 d. Studijos vadovas elektroniniu paštu pateikė Tarnybai pakeistą skelbimą apie Studijoje teikiamas paslaugas, kuriame nurodyta, jog nuo 2018 m. gruodžio 3 d. iki 2019 m. sausio 3 d. visoms treniruotėms, kurias veda Vilija, Aleksandra ir Rūta, bus taikoma 25 proc. nuolaida.

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

Skundo tyrimo metu buvo vertinama, ar Studijos Kvietime teikiama informacija nėra diskriminacinio pobūdžio bei nepažeidžia Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 8 str. 2 punkto, įpareigojančio prekių pardavėjus, gamintojus ar paslaugų teikėjus, suteikiant vartotojams informaciją apie gaminius, prekes ir paslaugas arba jas reklamuodamas, užtikrinti, kad šioje informacijoje nebūtų išreiškiamas pažeminimas, paniekinimas arba teisių apribojimas ar privilegijų teikimas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu ir nebūtų formuojamos visuomenės nuostatos, kad dėl šių požymių asmuo yra pranašesnis ar menkesnis už kitą. Taigi, buvo atliekamas tyrimas dėl galimos diskriminacijos tautybės ir kalbos pagrindais vartotojų teisių apsaugos srityje.

Pažymėtina, jog tiek Europos Sąjungos, tiek nacionaliniuose teisės aktuose diskriminacija pačia bendriausia šio žodžio prasme reiškia teisių sumažinimą arba atėmimą tam tikrai kategorijai asmenų dėl kokių nors požymių. Konstitucinė diskriminacijos samprata atskleidžiama, pasiremiant Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 str., kuriame numatyta, kad įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs, ir nurodoma, jog žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo,

įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas pažeidžiamas, kai tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, yra kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisintinas. Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius.

Nagrinėjamu atveju Pareiškėja kreipėsi su skundu, teigdama, jog Kvietime nurodyta informacija diskriminuoja žmones tautybės ir kalbos pagrindais. Kalbos pagrindas išvelgtinas todėl, kad Kvietime aiškiai nurodyta, jog nuolaida taikoma tik treniruotėms lietuvių kalba; tautybės pagrindu, nes galimai asmens tautybė įtakoja treniruočių tam tikra kalba pasirinkimą. Šiuo atveju rusų tautybės asmenims galimai palankiau rinktis treniruotes rusų kalba, tuo tarpu lietuvių tautybės asmenys galimai dažniau renkasi treniruotes lietuvių kalba.

Vadovaujantis Lygių galimybių įstatymo 8 str. 2 punktu, prekių pardavėjai, gamintojai ar paslaugų teikėjai, įgyvendindami lygias galimybes, suteikdami vartotojams informaciją apie gaminius, prekes ir paslaugas arba jas reklamuodami, privalo užtikrinti, kad šioje informacijoje nebūtų išreiškiamas pažeminimas, paniekinimas arba teisių apribojimas ar privilegijų teikimas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu ir nebūtų formuojamos visuomenės nuostatos, kad dėl šių požymių asmuo yra pranašesnis ar menkesnis už kitą.

Lygių galimybių įstatymo 2 str. 1 d. diskriminacija apibrėžiama kaip tiesioginė ir netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, nurodymas diskriminuoti lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu. Tiesioginė diskriminacija apibrėžiama kaip elgesys su asmeniu, kai lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu jam taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui. Remiantis Lygių galimybių įstatymo 2 str. 7 dalyje įtvirtinta tiesioginės diskriminacijos apibrėžtimi, tiesioginė diskriminacija pasireiškia kaip mažiau palankus elgesys su asmeniu dėl pirmiau išvardintų pagrindų.

Kvietime nurodytoje informacijoje pažymėta, jog nuolaidos taikomos tik treniruotėms lietuvių kalba. Minėtoje informacijoje akcentuojamas ne treniruočių pobūdis, treneriai, laikas ar kiti faktoriai, o

būtent kalba. Darytina išvada, jog, taikant nuolaidą tik treniruotėms lietuvių kalba, asmenys, užsiregistravę į šias treniruotes, atsiduria geresnėje padėtyje, nei asmenys, kurie lanko arba ketina lankyti treniruotes rusų kalba.

Pabrėžtina, jog nagrinėjamu atveju treniruočių paslaugas teikia bei jų įkainius nustato ne pati Studija, o šias treniruotes vedantys treneriai (skirtingi paslaugų teikėjai). Konstatuotina, jog nagrinėjamu atveju nėra pagrindo teigti, kad tas pats paslaugų teikėjas tautybės ir kalbos pagrindu nesudarė vienodų sąlygų gauti tokias pačias paslaugas ir taikė nevienodas apmokėjimo už jas sąlygas.

Pažymėtina, jog Lygių galimybių įstatymo 8 str. 2 dalyje paslaugų teikėjui įtvirtinta pareiga užtikrinti, kad informacijoje nebūtų išreiškiamas pažeminimas, paniekimas arba teisių apribojimas ar privilegijų teikimas, be kita ko, tautybės ir kalbos pagrindais ir nebūtų formuojamos visuomenės nuostatos, kad dėl šių požymių asmuo yra pranašesnis arba menkesnis už kitą. Pagal šią nuostatą diskriminaciją vartotojų teisių apsaugos srityje galima išvengti (nustatyti) esant dviem sąlygoms: informacijoje turi būti išreiškiamas pažeminimas, paniekimas arba teisių apribojimas ar privilegijų teikimas bei formuojamos nuostatos, jog dėl tam tikrų požymių, šiuo atveju dėl kalbos ir tautybės, asmuo yra pranašesnis arba menkesnis už kitą. Vertinant Kvietime nurodytą informaciją dėl 25 proc. nuolaidos tik treniruotėms lietuvių kalba, teigtina, kad ji atitinka pirmąją sąlygą, nes asmenims, pasirinkusiems šias treniruotes, bus teikiamos privilegijos, kadangi už treniruotes jie mokės 25 proc. mažiau, nei asmenys, pasirinkę treniruotes rusų kalba. Tačiau analizuojant, ar tai atitinka antrąją sąlygą, akivaizdu, jog ši informacija neformuoja nuostatos, kad asmenys, užsiregistravę į treniruotes lietuvių kalba, yra pranašesni, nei asmenys, ketinantys lankyti treniruotes rusų kalba.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, jog Kvietime nurodyta informacija neatitinka tiesioginės diskriminacijos apibrėžime nurodytos sąlygos dėl nuostatų formavimo, todėl pripažinti, jog Kvietime nurodyta informacija yra diskriminuojanti, nėra teisinio pagrindo.

Atkreiptinas dėmesys, jog Studijos vadovas 2018 m. gruodžio 14 d. pateikė Tarnybai naują skelbimą apie teikiamas paslaugas, iš kurio pašalintas įrašas dėl nuolaidos treniruotėms lietuvių kalba. Jame nurodyta, jog nuolaida taikoma tik tam tikrų trenerių vedamoms treniruotėms.

Pagal Lygių galimybių įstatymo 29 str. 3 d. 4 punktą, tyrimo metu arba jį atlikęs, lygių galimybių kontrolierius gali nutraukti tyrimą, kai lygias galimybes pažeidžiantys veiksmai nutraukiami.

Atsižvelgdama į tai, kad diskriminuojanti informacija iš Kvietimo yra pašalinta, bei vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 17 straipsniu ir 29 straipsnio 3 dalies 4 punktu,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Nutraukti tyrimą Nr. (18)SN-220, kai lygias galimybes pažeidžiantys veiksmai nutraukiami.
2. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją ir Studijos vadovą.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) arba apygardos administraciniam teismui.

Lygių galimybių kontrolierė

Agneta Skardžiuvienė